

altZine

Üç Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi
// ücretsiz
İlkbahar 2019

Hafıza

•

Beden

HAFIZA

BEDEN

altZine

Üç Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi

Ücretsiz

İlkbahar 2019

Sayı Editörleri

Su Başbuğu

Özge Calafato

Son okuma

Hande Ortaç

Yayın Kurulu

Su Başbuğu, Özge Calafato,

Tuğba Çelik, Hande Ortaç,

Engin Türkgeldi, Mevsim Yenice

Tasarım&Uygulama

Su Başbuğu

Yapıtın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz. Tüm içerik CC Attribution-NonCommercial 3.0 Unported License altındadır.

KUR
MACA
DENE
ME
FOTO
GRAF
SÖY
LEŞİ
RESİM
ELEŞ
TİRİ
SULU
BOYA
ANI
ÇİZGİ
ROMAN
ARAŞ
TIRMA
YORUM
ÇİZİM
VIDEO
YERLEŞ
TİRME
ANLATI
KARİ
KATÜR
BİLİM
KURGU
KUR
MACA
DENE
ME
FOTO

Ben - Mevsim Yenice

Ruhuma Asla - Orhan Cem Çetin

Her Şey Aşktan - Su Başbuğu

Hamama Giren... - Rosalino Levantino

Hafıza Karalamaları - Mert Tanaydın

Miffy - Özge Calafato

Cansız Hayal - Nurçin Ileri

Bilyeler - Özcan Yılmaz

Rehber - Engin Türkgeldi

Pamuklara Sarmalasam - Firuz Kutsal

Kaybolan - Zeki Paralı

Lale - Hande Ortaç

Plastik Ten - Ozan Kırıcı

Boğazındaki Düğüm - Nurhan Suerdem

Rüyası Ömrümüzün - Tuğba Çelik

Görseller

Sinan Kılıç, Neriman Polat, Alp Sime

Hızla değişen gündemlerden, hesapsız geçen zamandan, sanal depolara doldurduğumuz hatıralardan zihnimize kalan, günümüze sızan, hareketlerimize değen kırıntılarla oluşturduğumuz yeni belleğin peşinde *altZine*, 2019 yılında Hafıza konusuna odaklanıyor.

İlkbahar sayımızda hafızanın bedenle olan ilişkisini masaya yatırdık. Zihnimizin çok uzak köşelerine gömsek de, anıları bir dokunuşla ortaya çıkarıveren bedenin kadim hafızasına. Bazen kapanmayan bir yara, bazen sızlayan bir kemik, bazen seğıren bir göz, bazen titreyen bir el, bazen çıkmayan sesimiz. Bazen travmasından kurtulmak istenen büyük bir acının, bazen unutulmasın diye yıllar yılı ezberlenen bir hazın ete, kana, tene yayılan hatırası.

Cinsel kimlik mücadelelerinden, tacize, işkenceden, şiddete sadece bireyin değil toplumun da hafıza ve bedenle çokça derdi oldu, var ve olmaya devam ediyor. Biz de hem bireysel hem de toplumsal hafızanın bedenle alıp veremediğı şeyleri bu sayıda düşünmek ve tartışmak üzere yola çıktık.

Bu ilkbaharda bizimle beraber daha yakından bakarak, daha derin nefes alarak, daha dikkatle tadarak, daha çok dokunarak bedenin hafızasını test etmeye hazır mısınız?

Sayı editörleri
Su Başbuğu ve Özge Calafato

“Nasıl bir şey düşünüyorsunuz?” diye soruyor.

Sol elimi cebimden çıkartıp dış yüzeyine bakıyorum.

“Nereye yaptıracağımı biliyorum ama ne olacağını düşünmedim,” diyorum.

“Peki birlikte düşünelim o halde,” diyor. “Genelde insanlar kişiliklerini yansıtan şekilleri tercih ediyorlar.”

Ben de tam olarak bundan korkuyorum. Kim olduğumdan. Daha kötüsü kim olamadığımdan.

Hafızamda sakladığım en eski anıya dönüyorum. Anaokuluna. Sol elime zorla tutuşturulan boya kalemiyle önümdeki beyaz kağıda bir şeyler çizmeye çalışıyorum. Solak olmadığım için bir türlü düzgün çizemediğim ağaç gövdesi, yuvarlayamadığım için asla güneşe benzemeyecek sarı yuvarlak, ne kadar çabalarsam çabalayayım m harfine benzetemediğim martılar. Resim yapmaktan, yeni bir şeyler yaratmaktan nefret ediyorum.

Kimseyi inandıramıyorum solak olmadığımı. Sağ elimde ne görseler sol elime tutuşturuyorlar. Anneler tembihlediği için kalemi sağ elime aldırıyor ilkokul öğretmenim, yemek yerken kaşığıma hangi elimle tutacağıma kadar karışıyor herkes.

Hepsi onun yüzünden. Çünkü inanışlarına göre sol elimin üstündeki, neye benzediğini bilemediğim o kahverengi doğum lekesinin orada var olması bir tesadüf olamaz.

Sağ elime bakıyorum sonra. Bir uzuv değil artık. Yıllarca başkaları tarafından görmezden gelinmiş, işlevsizmiş

gibi davranıldığından körelmiş bir organ yalnızca.

“Ben biraz kendi kendime düşünüyüm,” diyerek kenardaki kanepeye oturuyorum. İkimize kahve hazırlayıp geleceğini söyleyerek odayı terk ediyor. Hemen ardından enstrümantal bir müzik dolduruyor salonu. Karşımdaki duvar boydan boya daha önceki müşterilerin yaptırdığı dövme fotoğraflarıyla kaplı. Tüm bu karmaşada kim olduğuma odaklanmak daha da zor.

Beni ben yapan şeyleri anımsamaya çabalıyorum, ömrümün büyük bir kısmının geçtiği babaannemin evindeki mutfağı.

“Bak eğer zeytinyağı yapacaksan soğanları böyle küp küp doğrayacaksın kızım,” derken, elini önüne bağladığı önlüğün ucuna siliyor. Bense camın önündeki sedire oturmuş, arkadaşlarımın karşıdaki parkta çocuk olmakla ilgili yoğun meşguliyetlerini izliyorum.

“E bakmıyorsun, kime anlatıyorum?” diyor çok geçmeden. Sedirden inip yanına gidiyorum. Kestiği soğanları tavaya koyup elim bir tahta kaşık tutuşturuyor.

“Elindeki lekenin aynısı bak, tahta kaşık resmen. Kesin çok ünlü bir aşçı olacaksın benim yetenekli kızım.”

Tüm yaz tatilim, elimdeki lekeyle tıpa tıp benzer olduğunu iddia ettiği tahta kaşıkla soğan kavurarak geçiyor.

Benzer sebepten hafta sonlarımı da annemin zoruyla şan dersleriyle heba ediyorum. Eve geldiğimde o hafta neler öğrendiğimi soruyor hevesle. Yeni bir şarkı, nota ya da daha önce duymadığı bir bilgi onu anlayamadığım bir duygusallığa sürüklüyor. Radyoyu açıyor hemen. Çalan Türk Sanat Müziği parçasına eşlik ediyor gözleri dolu dolu. Yerinde duramayıp salonu arşınlıyor sonra. Çok geçmeden radyonun sesini açacağını ve herkesin benzettiğinin aksine doğum lekemin bir mikrofon olduğundan çok emin olduğunu çünkü bana hamileyken sürekli Türk Sanat Müziği dinlediğini, benim bir şarkıcı olmam için dilek tuttuğunu anlatacağını çok iyi bildiğimden sessizce karşısında durup son hamlesini bekliyorum. Şarkının bitmesini, ağlayarak yanıma gelerek sol elimi dudaklarına götürüp mikrofon zannettiği lekemi nazıkçe öpmesini.

Başa sarıp duran bu sahne sona erdiğinde anlayamadığım bir boşlukla odama gidiyorum her seferinde. Arkamdan yalnız kaldığı salonda, bir başına anlatmaya devam ediyor. Bir mikrofonla çok şey yapılabileceğini. İstersem dünyayı bile değiştirebileceğimi.

Eğer bir mikrofonum olursa elimde şayet, milyonları arkama alıp güzel işler başarabileceğimi, o kadar çok kişi tarafından sevilmenin ne demek olduğunu hayal bile edemediğini.

“Düşünebiliyor musun o kadar çok hayranının, seveninin olduğunu?” Bunları söylerken sesi mutluluktan titriyor. Ya da çok daha derinde yer etmiş artık dönüşü olmayan bir mutsuzluktan.

Babamın salona girmesiyle, elimdeki mikrofonla bir şarkıcı olmak yerine spiker veya meydanlarda fırtına estiren bir siyasetçi olabileceğim hakkında, merkezinde “ben” olduğum hâlde dahil olmadığım bir tartışma başlıyor. Odamdan seslerini dinliyorum. Sevilme de defalarca kez dinlenmiş bir şarkının nakaratının dile doluşması gibi, ruhsuz, ezberden tamamıyorum cümlelerini içimden. O an iyice yabancılaşıyorum. Sanki uzandığım yatak başka birinin, penceremde yıllardır asılı çiçekli perdeyi hatırlamıyorum, annem babam hiç olmamış ve içeride hakkında hararetle konuştukları çocukları ben değilim. Daha kötüsü bu eller, ayaklar, yutkunurken inip kalkan gırtlak bana ait değil.

Dövmeci çocuk elindeki kahve bardaklarıyla salona geri dönüyor. Birkaç yıl önce annemlerle birlikteyken izlediğimiz bir televizyon programı geliyor aklıma. Babamla aralarında bir tartışma başlıyor, kişinin kendi kararlarını verebilmesiyle ilgili.

“Kimse kimseye karışamaz,” diyor annem.

“Diyene bak,” diye karşılık veriyor babam. “Benim bölüm şefi olmak için üç ay şehir dışında eğitime gitmeme kim karıştı acaba?”

“E dinlemeseydin, senin amacın farklıydı hem.”

“Ne alakası var, kariyerime bile müdahale ediyorsun.”

“Sen farklı mısın sanki? Ben doğum izninden sonra işe neden dönmedim, senin baskıların yüzünden.”

Kısacık bir sessizlik anında içim taşıveriyor;

“Ben de müzisyen ya da doktor olmak istemiyorum aslında,” diye haykırıyorum aniden.

Birbirlerine bakıyorlar.

“Sen kendi kararlarını veremezsin, daha erken,” diyor babam.

“Evet baban doğru söylüyor.”

“Ne zaman kendi kararlarımı verebileceğim peki?” diye soruyorum.

“18 yaşına gelince.”

Kahveyi yudumlarken,

“Bugün 18 yaşına girdim ben,” diyorum dövme için. Çalışma masasında oturduğu yerden bana bakıyor. Gülümsüyor. Az sonra tekrar önündeki ekrana odaklanıp çalan müziğe ayaklarıyla tempo tutuyor. Tepeden tırnağa tüm vücudu renkli dövmelerle dolu. Hangisinin onun gerçek kimliği olduğunu düşünüyorum. Boyundan koluna doğru bir sarmaşık gibi dolanan yılan dövmesi mi, parmak eklemlerinin her birine estetik kıvrımlarla işlenmiş harfler mi? En çok baldırındaki dövmeyi izlemek rahatlatıyor beni; alelade iç içe girmiş, boyarken kenarlarından taşırılmış bir sürü yuvarlağa bakarken gülümsüyorum sessizce. Birbirimize çok benzediğimizi düşünüyorum o an.

“Tüm bu dövmeler, sizin kendinizi aslında tek bir kişi olarak tanımlamayı reddedişiniz yüzünden olabilir mi?” diye soruyorum.

“Bilmem. Hiç düşünmedim. Ne zaman yeni bir dövme yaparsam, biter bitmez bir sonrakini yaptıracağım anı bekliyorum,” diye cevap veriyor.

Gerçekte olduğum kişi olarak mutlu olabileceğim bir güne uyanabilmek için bekliyorum ben de. Belki bir sabah mümkün olacak tüm bunlar, yatağımdan tamamen kendim olarak kalktığım için huzurlu olacağım. Bir şarkıcı, doktor ya da büyük birileri olmam gerekmeyecek biri olabilmem için. Çünkü o leke bir tuvalet fırçasına da benzetilebilir pekâlâ. Birilerini yaralayacak bir falçata, gün sonunda manavın elinde kalmış şekli bozuk çürümüş bir patlıcan veya hiçbir anlamı olmayan sadece basit bir doğum lekesi olmaması için hiçbir neden yok. O büyülü sabaha uyandığımda bunu anlayacak, artık boşuna beni yoran ve gerçekleşmesi hayaliyle tüm ömrümü harcayacağım seçenekleri bir bir atacağım aklımdan.

Gözlerim doluyor. Ona bakıyorum. Kendini ‘bir şey’ olmakta kurtaracak potansiyelden mahrum kahverengi biçimsiz şekle. Aklımdan hiçbiri gerçekleşmeyecek bir sürü kehanet geçiyor etrafımdakilerin kulağıma fısıldadığı. Başarılı bir diş hekimi oluyorum bazen o leke diş fırçasına benzetildiği için. Neştere benzetildiyse

şayet gecesini gündüzüne katarak en zor ameliyatlara giren ve insanların hayatını kurtaran kahraman bir cerrah ya da.

Sonra yerimden kalkıp çocuğun yanına gidiyorum. Sol elimi yumruk yapıyorum, yüzeydeki leke geriliyor.

Elimi dövmeçi çocuğa doğru uzatıyorum.

“Sizce bu leke neye benziyor?” diye soracak gibi oluyorum. Kelimeleri yutuyorum.

“Buraya yapılacak dövme,” diyorum.

Yüzüme bakıyor. Daha fazla beklemeden ekliyorum.

“Siyah koca bir kara delik istiyorum. Tüm kehanetleri yutan, simsiyah kara bir delik. Şu lekenin tam üstüne.”

-Bedenime sahip olabilirsiniz ama - **Ruhuma asla.**

Farklı bedenlerden atılan ya da geriye kalanların hem deneyim izlerini hem de genetik hafızayı taşıyor olması ve bu hafızayı dönüştürerek sürdürme biçimleri üzerine bir deneme.

Herhangi bir canlı bedeni, sadece kendi yaşam öyküsünü değil, kendisinden önce yaşamış sayısız ve türlü atalarının da hayatta kalma savaşlarının, akıl almaz travmaları atlatabilmiş olmalarının kodlarını taşır, bu uzun zincire bir halka daha ekleyip göçüp gider.

Bir insanın, döllenme anından itibaren geçirdiği değişimi inceleyecek olursanız, tüm evrimsel sürecini aylar içinde izlemiş olursunuz: Önce bir tek hücreli varlık, daha sonra bir koloni, bir su canlısı, omurgalı bir amfibik, akciğerli basit bir memeli ve sonra insan.

Bu yapıyı hem koruma, hem de değiştirme çabamızı ameliyat izlerimiz ve kullanmak durumunda kaldığımız protezler ortaya koyuyor. Mezarlarda platin vidalar, diş protezleri, silikon implantlar, metal eklemler, yapay göz mercekleri birikmekte. Sadece kendi bedenlerimizi dönüştürmekle kalmıyoruz. Hayvan ölülerine de saygımız yok; süslerden giysilere, çalgılara ve alet edevata kadar farklı işlevler için beden dokularını, uzuvları, kürk ve kabukları alıyor, ölümden sonra yeni

hayatlar başlatıp onları kendi hatıralarımıza aracı ediyoruz.
altZine İlkbahar 2019 sayısı için üretilmiş olan bu seride, ancak bir süre için koruyabildiği dişlerle birlikte sökülmüş bir dental protez, bir mürekkep balığı kemiği oyularak yakın dosta hediye edilmiş balık rölyefi, el altından satın alınmış hakiki kaplumbağa kabuğundan mamul bir tambur mızrabı, muhtemelen besi hayvanlarına ait kemiklerden sap yapılmış, ne işe yaradığı bilinmeyen ama manikür aletlerine benzeyen gereçler ve bu satırları yazan fotoğrafçının geçirdiği, yukarıda bahsedilen ameliyatlardan birinin öncesinde bileğine takılan, barkodlu plastik künye görülmektedir.
Nitekim plastik de organik kökenli bir maddedir ve organik demek, “Eskiden başka bir canlının bedenine aitti,” demektir.

Her Şey Aşktan* Su Başbuğu

Sözlerim erkeklğine dokundu, öldürdü.

Ayrılmak istedim. Beni çok seviyordu. Namusunu temizledi.

İnançlarına sürekli saygısızlık yaptım, aşağıladım onu. İçki içtim karşısında, kahkaha attım.

Tüfeği kucağımdan almak istediği sırada sakat ve hissetmediği parmağı yüzünden kazayla ateşledi.

Boşandım ondan. Çok üzüldü. 3 çocuğumuzun gözü önünde beni cezalandırdı. Tecavüz etti.

Terapiye gittim. Kendimi anlattım. Terapistim ezik buldu beni, iyileştirmek istedi, dokundu bana, yazdı bana, taktı bana.

14 yaşındayım, amcalar bana ilgi gösterdiler, ben sustum, herkes gördü, kimse konuşmadı.

Çok güzeldim, akıllıydım, ondan başarılıydım, fazlaydım.

Görevlerimi yerine getirmiyordum, yemek yapmak, çay demlemek, evime bakmak, eksiktim.

*2019 yılı başından bu yazının yazıldığı 16 Mart'a kadar çeşitli sebeplerle Türkiye'de 86 kadın öldürüldü.

Tepemde tellak, sadece jenital bölgeyi örten büzüş-
türülmüş bir peştamalla göbek taşına ben sere serpe yatmış-
ken, etrafımdaki turist kafilesi merakla olacakları bekliyordu.

Tophane'de doğup büyümüş olduğum için hamam
müessesesine yabancı değildim ama yirmili yaşlarıminin ba-
şındaydım ve o ana kadar herhangi bir hamamın kapısından
içeri adımımı bile atmamıştım. Isparta'daki otelimize akşam
saatlerinde ulaştığımızda grubun mihmandarı olarak bana
müşterilerimi hamama götürüp götürmek istemeyeceğim
sorulmuş, sonradan tüm İtalyan turistlerin rüyalarını süsle-
yen fantezi olduğunu kanıksayacağım tecrübe oybirliğiyle
yaşanmaya karar verilmişti.

Onlar çok hevesliydi ama hamamda nasıl davranıldı-
ğına, neler yapıldığına dair hepimiz çok cahildik, dolayısıyla
ısrar üzerine kurbanlık koyun ben oldum ve kendimi bol kö-
pükle tüm bedenimi ovalayan pala bıyıklı, göbekli, kıllı, iri yarı
bir adamla yakın temasta buldum.

İlerleyen yıllarda, turizm acentalarının programların-
da hiçbir zaman yer almasa da gezdirdiğim kabilelerin tümü-
ne hamam keyfini yaşatmayı başardım. Çoğu tellakla belirli
bir seviyede kalsam da, diğer hamam müşterileriyle ilişkileri-
mi epeyce derinleştirmeyi de bildim.

Fakat saf olduğum için mi ne, Isparta'da gafil avlan-
mıştım: Gencecik vücuduma ilk defa birisi bu kadar kapsayıcı
biçimde dokunuyor, özellikle erojen bölgelerime yaklaştığın-
da libidom engellenemez biçimde yükseliyordu. Sonradan

edineceğim tecrübe, hamam görevlilerinin fazlasıyla doğal olarak kabul ettikleri cinsel tahrikle ilgili fazla sıkıntıları olmadığı yönündeydi; baş başa olsak belki benim de tellaktan utanma seviyem daha düşük olacaktı, fakat kadınlı erkekli, kalabalık bir turist kafilesinin önünde bir kobay gibi yatarken başlayan ereksiyonuma mâni olmaya çalışmak ne demek? Mümkün olduğunca çaktırmadan, büzülmüş peştamala yaptığım küçük müdahalelerle o deneyimden yüzümün akıyla neyse ki çıktım denilebilir. Oysa, hadiseyi takip eden senelerde genellikle hamamdaki diğer erkek müşterilerden müteşekkil seyirci kitlesinin kalabalık olmasının beni daha çok heyecanlandırdığını anlayacaktım.

Tabii İstanbul'a döndüğümde nesillerden beri ikamet ettiğimiz Tophane en başta olmak üzere, Beyoğlu'nda müptelası olduğum hamamlara girip çıkarken ebeveyn veya bir tanıdık tarafından görülme riskinin tedirginliğini yaşıyordum. Bir de çocukluğumdan beri babamın hamamların önünden geçerken yaymış olduğu gergin enerji olayı kesinlikle tasvip etmediğine dair duygumu pekiştiriyordu. Ufakken babamın dedemle gittiği bir hamamda bir tacizden kıl payı kurtulmuş olduğunu yıllar sonra öğrenecektim. Ama ne fayda, ben artık seçimimi yapmış, erotik film gösteren sinemalar, Gezi veya Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki karanlık noktalardan çok cinselliğimi en rahat hamamlarda yaşadığımı anlamıştım. İstanbul'un tarihî yarımadasından Üsküdar'a, Boğaz'dan Kasımpaşa'ya mümkün olduğunca çok hamamda yıkanıyor, fırsat çıktığında mutlaka değerlendiriyordum. Aynı şey tavaf ettiğim Anadolu için de geçerliydi: Eceabat'tan Iğdır'a, Trabzon'dan Antalya'ya, vakit bulduğumda mutlaka hamam keyfinden yararlanıyordum. Kırkpınar güreşleri sırasında Edirne hamamlarını unutmak ne mümkün!

Bu arada yıllar da bir su gibi akıp gidiyordu, hatta hamamlara gitmelerim de günden güne azalmıştı. Yaşla birlikte cinsel dürtülerim bir nebze sakinleşmiş olsa da libidom tavan yaptığında kendimi yine hamamlarda buluyordum tabii. Fakat hamamda yaşanan hoyrat maceraların hâlâ gerçekleşmesini arzuladığım duygusal bir ilişkiyle alakaları yoktu. Hamamlarda bazen yarım yamalak yaşanan tecrübelerin içimde bıraktığı boşluğu hissetmekten de bıkmıştım.

Derken bir gün maziyi annemle deşerken başımdan adeta kaynar sular döküldü:

Ebeveynim evlendiğinde yaşadıkları Çukurcuma'daki Zenovitch apartmanı dairesinin banyosu gayet iptidaiymiş. Küvet olmadığı gibi karanlık ve nemli oda daracıkmiş ve taşıma su ısıtılıp yıkıldığında da gider genelde tıkanır, ortamın temizliği mutlaka bir külfete dönüşürmüş. Bu yüzden de annem bana hamile kalmadan birkaç sene öncesinden itibaren Tophane hamamlarına düzenli olarak gittiği gibi beni karnında taşıdığı aylarda da alışkanlığından sonuna kadar vazgeçmemiş. Ben zaten bir yaşına basmadan da Cihangir'e, nispeten daha modern ve teçhizatlı bir binaya taşınmışız, annemin hamam âdeti de böylece ortadan kalkmış.

Tarihî semtlerde hamamların kazan dairesinden kaynaklanan duman kokusuna aşinalık duygumun bu kadar derinde olduğunu idrak ettiğim tam da o aralar mahalledeki bir plakçı dükkânının Koreli işletmecisinin saldırıya uğradığı haberi gündeme düştü. Basın Tophane'de buna benzer dinamiklerden son yıllardaki üçüncü-süydü. Korelinin kabahati ağırdı: Ramazan'da içki içilmesi, hatta içki kadehleriyle sokağa taşılmasıydı. Tam da aynı günlerde bir arka sokaktaki hamamda ben keyfime bakmaya devam ediyordum. Fakat hamamın eski tadı yoktu: Ortadoğulu turistler ortalığı doldurmuş, yerli müşteriler kabadayılık taslayan dizi karakterlerine özendikleri gibi, gey pornolarındaki muhtelif pozisyonları aslına en uygun biçimde uygulamaya girişmişlerdi...

Şefkatsiz, 2018

Neriman Polat

Sigarayla yakılarak müdahale görmüş çocuk pijaması

I

Sol elimin başparmağında dün bir mekânda içtiğim biranın kapağıyla oynarken kesik oluşturdum. Sol elimin başparmağını kestim yani. Şimdi acıyor. Kullandığım için o parmağı, acıyor. Temas acıtıyor. Temas keşiği hatırlatıyor. Doku yeniden dokunana kadar zaman zaman acıyacak parmağım. Doku yeniden dokunduğunda acımayacak artık. Acı sinyalini almayacağım. Acı bu kadar sık hatırlanmayacak. Sağlıklı dokunursa doku, hiç kesilmemiş gibi olacak.

Tenin yırtılması, dokunun geçici bozulması, yaranın oluşması. Sonrasında bedende oluşmuş yara tekrar dokunuyor, yırtık kayboluyor. İyi dokunduğunda iz bile kalmıyor, hiç yırtılmamış, zedelenmemiş gibi oluyor. Ten aynı şekilde dokunuyor. Bedenin kendini iyileştirme kabiliyetine hayranlık duymadan edemiyorum. Yaralanmış beden iyi bakıldığında yaralarının üstesinden geliyor ve hatta hiç yaralanmamış gibi oluyor. Beden dokusunun sağlıklı dokunması kimi zaman talihle ilgili ama çoğu zaman özenle ilgili. Kişi kendisini ya da kişiler birisini sağlıklı tutmaya çalışıyor, zedelenmiş dokunun tazesiyle değişmesini sağlıyor ve iyileştiriyor.

Doku bozulduğunda ve yeniden dokuma süreci başladığında orijinal dokuyu bozan karışımlar, işgaller, musallatlar hasıl olabiliyor. Önceki dokunun yerine başka bir doku dokunabiliyor. Bakteriler, iltihaplar, kapılan mikroplar dokuyu değiştiriyor. Dokunun hafızası etkileniyor bir bakıma. Bedenin

dokuları nitelik değiştiriyor. Bedenin dokuları sağlığını yitiriyor, başkalaşıyor, hoş grlmyyor. Kötüleşen dokular hoşgrlmyyor, iyileriyle değiştirilmesi isteniyor, yeni dokuya müdahalede bulunuluyor, ya eskisi hatırlanđıęı ve daha iyi bulunduğu için eskisine dönüştürmeye, çevrilmeye çalışılıyor ya da ideal dokular, yepyeni dokular, başkalarının doku standartları hedefleniyor. Bedenin dokumasındaki değişiklikler birtakım uzmanlar tarafından denetlenip tasarlanabiliyor. Dokunun programıyla, kaydıyla, hafızasıyla, belleğiyle, şablonuyla, planıyla oynanıyor.

II

Hafıza. Bellek. Benim de kullandığım dilde kullanılan ama bir çırpıda aklıma gelmeyen ya da aklımın derinliklerinden yüzeye çıkmayan pek çok kelime arasında hafıza ve bellek anlamında başka kelimeler vardır mutlaka.

Hafıza. Mahfaza. Muhafız. Hafız.

Zekâ. Akıl. Beyin. Var olduğunu ve kullandığımı sandığım şeyler.

Bilinç var. Biliş var. Bili var. Bilmek var. Bilgi var. Bilge var. Bilen var. Bildiri var.

Söz var. Sözcük var. Sözlük var. Sözlükte sözcükler var. Kamus vardı bir zamanlar. Bu topraklarda zamanında yaşayanların kullandığı bir sözcüktü ‘kamus’. Daha doğrusu bir kelimeydi. ‘Sözlük’ anlamına geliyordu ‘kamus’. Genelde başka bir alfabeyle yazılıyordu. O zamanlar yazım dilinin kuralları da farklıydı. *Kamus-u Türki* vardı mesela *Türkçe Sözlük* yerine. Trk demek daha doğru olur. O zamanlar harfler bambaşkaydı. şu anda kullandığım Latin kökenli harfler değildi kullanılan. Galiba Fars harflerdi kullanılan. Ya da Arab. Osmanlı coğrafyasında, idaresinde, Müslüman kesiminde kullanılan alfabeydi. Osmanlı coğrafyasında çok fazla alfabe kullanılıyordu zamanında. Karamanlılar var. Karamanca yazıyorlar. Yani Türkçe konuşup Yunan harfleriyle yazıyorlar. Anadolu’nun önemli bir geleneğini oluşturuyorlar. Bugün ben de Yunan harfleriyle yazmayı ve okumayı öğrenmek isterdim. Yine Türkçe mi yazardım? Yunancayı da öğrenirdim belki. Peki hangi Yunancayı? Anladığım kadarıyla tek bir Yunanca yok. Farklı insan gruplarının konuştuğu farklı Yu-

nancalar var. Adlarına Yunanca dendiğinden bile emin değilim.

Hazine dairesi. Depo. Arşiv. Ulaşılabilir kaynaklar, kitaplar, bellekler, 'şeyler' ile ancak özel kimliği olanların görebileceği, ulaşabileceği, kullanabileceği 'şeyler'.

Ganimetler. Arşivde eşelenirken bulunanlar. Arşiv fareleri. Arşiv avcıları. Araştırmacılar.

Birtakım metinlerde rast geldiğim kelimeleri arşivime katmaya çalışmalı mıyım? Aklımda tutmaya çalışıyorum, diyebilir miyim? Aklım takılırsa tamam ama ben bizzat herhangi bir kelimeyi 'tutmaya' çalışmıyorum. Herhangi bir yerde rast geldiğim herhangi bir kelime dikkatimi özellikle çekmeden zihnimin sularına gömülüyor, yığınınına ekleniyor. Sonra bir sebepten tekrar çıkıyor ortaya, belki de ummadığım zamanda. Çağırın, çağırıştırın bir şey olmalı. "Bayram değil seyran değil eniştem beni neden öptü?" "Hayırdır, ne iş?"

III

Dün yolda yürürken rast geldiğim bir yaya, bir anda zihnimde ilk gençliğimden hatırladığım bir kişiyi çağırıştırdı. Babamın bilgisayar dükkânı Vibi'ye uğrayan bir çocuk vardı, benim yaşlarımda. Her nedense topallayarak, bir ayağını sürüyerek yürürdü. Arazının ne olduğunu belki o zamanlar öğrenmiştim ama şimdi unutmuşum. Okul üniformasıyla, lacivert ceketi ve gri pantolonuyla gelirdi. *Prince of Persia* ve *Another World* gibi oyunların meraklısıydı ve kendisi de kodlamayı öğrenmiş, benzer bir oyun yapmaya çalışıyordu. Adını, rahatsızlığını, kim olduğunu unuttuğum bu kişinin dün ayaklarındaki görünmeyen protezlerle yolda yürümeye çalışırken kulaklığını cep telefonuna takmaya uğraşan lacivert kış montu giymiş adamla rastlaştığım anda zihnimde canlanması ilginçti. Sonradan akşam evde babama da bahsettim bu rastlantıdan ve hatıradan, o da Vibi müdavimi böyle bir karakteri hayal meyal hatırladığını söyledi.

Bazen böyle oluyor. Hayatın akışında yanından geçtiğim birisinin bir detayı çocukluğumda bir yerde rast geldiğim ve sonrası gelmeyen arkadaşlıklar kurduğum insanları çağırıştırıyor. Yıllar içinde fazlasıyla değişmiş olacağından çocukluğunu ya da ilk gençliğini bildiğim insanların gerçekten o insanlara dönüşüp dönüşmediğinin

den emin olamam. Ama zihnimde eski zamanlardan görüntüler bir süreliğine, çok kısa bir anlığına, canlanıveriyor.

Prince of Persia ve *Another World* gibi oyunlarda oyuncunun joystick veya kontrol tuşları vasıtasıyla yönettiği karakter platformda atlayarak, sıçrayarak, çömelerek, koşarak, dövüşerek ilerliyor ve kendisine verilen görevleri yerine getiriyordu. Kişisel durumundan dolayı yürüme eylemini bile belli bir dikkat, özen ve çabayla gerçekleştiren bir çocuğun, oturduğu yerden bunca aksiyonu içeren bir oyunu sadece oynamakla kalmayıp tasarlamaya çalışması, şimdi düşündüğümde çok fazla saygı uyandırıyor bende. O zamanlar dükkâna oyun çektirmeye gelen pek çok çocuk ve genç müşteriyle kurduğum kimi zaman soğuk ama kimi zaman oyun çocuğu merakıyla yoğunlaşmış ilişkiler gibi bir ilişki kurmuş olmalıyım onunla. Hayatının hiçbir detayı hakkında konuşmamışızdır muhtemelen, ama kodlamaya çalıştığı oyunun gidişatını her seferinde konuştuğumuzu hatırlıyorum.

Oyun çocukluğu böyledir. Yanınızda oturan, birlikte oynadığınız kişinin oyun dışındaki hayatında kim olduğuyla hiç ilgilenmezsiniz. Oyunda bedenine büründüğünüz futbolcu, savaşçı, maceracısıdır her biriniz. Gerçek hayattaki bedeninizden çok oyundaki bedeninizle özdeşleşirsiniz, elinizin altındaki tuşlarla ve kollarla ite çeke, basa kaldıra önceden programlanmış hareketleri ne kadar seri yaparsanız o kadar başarılı olursunuz. Yanınızdaki kişinin bedeninin nasıl olduğuyla ilgilenmezsiniz bile, çolaklık, topallık, dörtgözlük, bücürlük, fasulye sııklığı, havuçluk sokakta dalga mevzusu olur ama iyi bir *Kick Off* ya da *Silk Worm* oyuncusuysanız arazlarınız ya da çocuk zalimliğiyle dalga geçilebilecek özellikleriniz kaybolur, hayranlık uyandırırınız.

Ama yıllar sonrasında aklınızda canlanan bizzat o zamanki çocuğun karakteri haline gelmiş bedensel durumu olur. Hafızanın içine tilt topunu yollayan kolu çeken rastladığım kişinin protezli yürüyüşü oldu, *Another World*'deki karakterin koşturup platformda sıçraması değil. Yine de tilt topunun döne dolaşa Farsî Prensi, Sinbad'ı sıçratığı da söylenebilir.

Miffy Özge Calafato

Nedense birden Miffy'yi hatırladım. Sevimli tavşanı Miffy. Kadın o kadar ısrar etmişti ki, öyle bir punduna getirmişti ki, hayır diyemeyip Miffy'nin dövmesini yaptırmıştım. Neden yaptırmıştım? Neden yaptırtmıştı? Ne gereği vardı? Kime neyi beğendiriyorum, kendimi kime neden sevdirmeye çalışıyorum, kimden neyin onayını almaya çalışıyorum. Yok kalçana yaptır, yok göğsüne yaptır, yok popona yaptır. En sonunda sağ omzuma ikna oldu. O zaman da sürekli kontrol ediyor, kolsuz giydim mi, omzum görünüyor mu? Sanki tavşan onun tavşanı. Sanki omuz onun omzu.

Bu ilişkinin olmayacağı, böyle bir ilişki yaşanamayacağı o dövmeyle ayyuka çıkmıştı. Ben o olsam oturup bir düşünürüm ben ne yapıyorum. Hayatımın kadınına bir dövme uğruna kaybedeceğim diye düşünürdüm ama o zaten öyle düşünemediği için sürekli bedenime ve renklerime karışıyordu. İlişkimizin biriken bütün kirleri, o zamana dek göz yumduğum bütün kas göstermeler o dövmeyle ortaya serildi ve benim de canıma tak etti. Olmaz olsun dövme. Ama tavşanın ne suçu var. Sonra ben tam ayrılacakken baktım o ayrıldı benden. Üstüne de gitti bir başkasına “ama çok âşık oldum”. Ona da aynı dövmeden yaptırtmışsa hiç şaşırımam. Başka dövme yaptırtmışsa da şaşırımam. Şimdi içinden benim hakkımda “Nasıl da yaptırttı ona o dövme,” diye düşünüyor olabilir. Ölene kadar hafızası bedenime kazındı sanıyor da olabilir. Ama bilmediği bir şey var. Hiç de söylemeyeceğim. O dövme o omuzda hiç olmadı ki. Bilmiş gibi. Kusura bakma Miffy.

Babamdan geriye çok az fotoğraf kaldı. Bir askerlik portre fotoğrafı, bir düğün fotoğrafı, birkaç aile fotoğrafı ve ofisinde masa başı fotoğrafı... Adını bile anmak istemediğim o amansız hastalığa yakalandığında henüz otuz altı yaşındaydı, belki bu kadar erken yaşta terk-i diyar eyleyeceğini bilse bizlere daha fazla hatıra bırakırdı, sanki elindeymişçesine! Ona dair hatırladığım çok az ama net olarak üç şey var.

Babam, Samsun'da Tekel Fabrikası'nda memurdu. Mahallemiz Samsun'un tepelik bir muhitindeydi ve evimiz dik bir yokuşun sonundaydı. Babamım o dik yokuştan, tüm heybetiyle eve inişini hatırlıyorum ve o yokuşun sonunda kucaklaşmamızı. Beni kucağına alır, döndürür döndürür döndürür... Belki bu bizim için bir rutindi, belki de kız kardeşimden gizlediğimiz bir kaçamak, belki de benim hatırımda kendine yer edinmiş tek bir gün. Beyaz ekose bir elbise içinde ben babamın kollarında, dön dön dön.

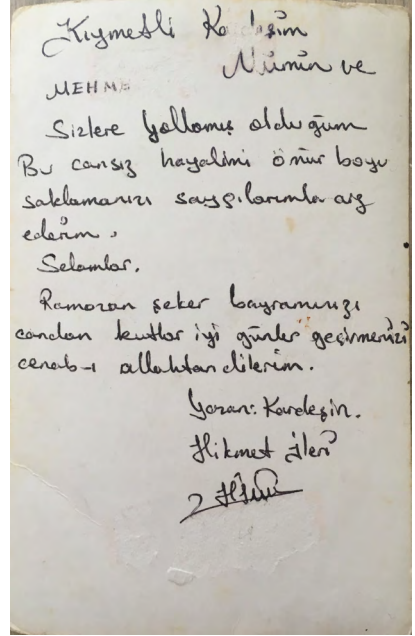
Sonra hastalandı, çok hastalandı. O heybetli adam gitmiş de yerine bambaşka biri gelmişti sanki. Sümerbank basmasından dikilmiş, yatak odamızın perdeleri turuncuydu, babamın battaniyesi turuncu. Turuncular içine gizlenmiş babam, sarı günbegün sapsarı... Sonra hastaneye kaldırıldı. Bir gün ziyaret için hastaneye gittiğimizde - ya ziyaret saatini kaçırmıştık ya da çocukları almıyorlardı - içeri girmemize izin vermediler. Onun üzerine hastanenin birinci katında kalan babam ısrar edince, annem dayanamamış, pencereden kız kardeşimi ve beni babama uzatmıştı. Yasağa uymamanın

verdiği korku, pencereye tırmanma çabasının yarattığı şaşkınlık, uzun zamandır evde olmayan babaya kavuşmanın verdiği heyecan. Sevdik, sevdik, buram buram.

Son kavuşmamız. Hastalığının teşhisinden yaklaşık altı ay sonra babam terk-i diyar eyledi. Cenazesi Amasya'da bulunan köy evine getirildi. Kazan kazan yemekler pişirildi, uzun uzun dualar edildi, çığlık çığlığa ağıtlar yakıldı. Dediler ki, gel son kez gör. Cam mavisini kapının koyu kahverengi merdivenlerini ağır ağır çıktım, binlerce gözü çiğneyerek geçtim kalabalıkların arasından, tabutun başına vardım. Kaldırdım beyaz örtüyü, bir öpücük kondurdum babamın sarı gül yanağına. Usulca ayrıldım kalabalıktan. O gün bugün gibi aklımdadır.

Babamı, bugün hatırladığım anların hepsinin, onun bedeniyle temas ettiğim anlar olması tesadüf olmasa gerek...

Onu bize her vakit hatırlatmaya vesile olan nadir fotoğraflar arasında yıllar sonra karşıma çıkan bir fotoğraf, onun ebediyet arzusunun nişanı oldu.

Sabah ışığı altında salınan toz parçacıkları ve içinden karanlığa süzülen bilyelerin pürüzlü renkleri. Hatırladıklarım arasından anımsadığım. Gözümü ilk açtığımda yanımda olan kadın, saçının şekli; ne yaptıysa saçına ve nasıl, bu onu tarif ediyor. İçine girmekte zorlandığı elbisesi her seferinde daha sıkı. Vücudunun dört bir yanından dışarı taşmak isteyen kıvrımları acı çeker gibi görünüyor. Girmek zorunda kaldığı boyutları görmek beni hüzne boğuyor. Çekici görünmek için kaybettiklerini yıllar boyunca fark edemedim. Hepsini hâlâ özleyorum. Ve bir de devrilen kutunun içinden karanlığa dağılan cam bilye sürüsü. Yuvarlaklığı, rengi, hareketi; hatırladıklarım arasından tek anımsadığım.

Babamı görür görmez kaybettiğini anlamıştı. Heybetli görünümü, biçimli yüzü, uzun parmakları ve lekesiz, koyu lacivert ceketinin bembeyaz gösterdiği, pürüzsüz gömleği. Salonu gizlice izlediği aralıktan onu kendine isteyen erkeğin baş döndürücü kokusunu alabiliyordu. Gözlerini kapadı ve aklından geçirdi, Yaşamaya bugün başlıyorum. Karmaşık dans adımları gibi bir ömür böyle başladı. İçinden gelmezse öğrenilmesi imkânsız bir dans. Birinin kıvrıldığı, ötekinin kıpırdadığı ileri geri hareketler dizisi. Müzik hiç olmadı, olduğunda neredeyse duyulmazdı. Evi dolduran tek ses uyku kaçırıcı gıcırımlardı. Bir keresinde yatağımı terk edip parmak uçlarıma basa basa koridorun duvarları arasından sesin geldiği yöne doğru ilerledim. Sesi çıkaranlara çaktırmadan kapıyı araladım. Birlikte kıvrılıyor ve kıpırdıyorlardı. Arkadan

sarılsam, sarsıp durdurmaya çalışsam farkına varmayacaklardı.

Uyarmak istedim, “Canını yakacaklar,” diye. “Her zaman öyle yaparlar,” dedi.

Şimdi benimle, farklı bir yatakta yanı başımda. Başka bir kadının suretinde. Gözlerimi üzerinde gezdiriyor, bedenini tanıma-ya çalışıyorum. Dokunarak ve koklayarak. Sanki her şey üçümüzün üstüne kapanıp kaldı. Altımızda temiz ve serin çarşaf, etrafı kendimiz gibi kokutarak terliyoruz. Duvarın ötesinde yüzlerini göremediğimiz birileri güçlü olmak ve gerçeklerden kaçmak hakkında konuşuyor. Sözcükler kafesinden salınan güvercinler gibi bedenimize doğru koşturuyor. Yatağın ucuna başını yaslıyor yanımdaki. Böylesi daha güzel, diyecek sanki, yüzünü bana dönüyor. Başka bir şey diyor, susuyorum. Sessiz kalma hakkı. Toparlanıp dışarı çıkıyor.

Kapıyı açtım, ziyaretime gelmiş, yüzü yara bere içinde ve şiş.

Kapıyı açtığımda yüzü yara bere içinde ve şişti. Sormamı istemediğini biliyorum, ben bir sığınağım sadece.

Yerde yatıyordu, yanına gittim. Tülbendiyle yüzünü sildim. Bardakları doldurdum, yumuşak bir yere oturduk.

Saçlarını önce taradım, sonra ördüm. Yaralarını pudraladım. Hoşuna gitti.

Konuşacak bir şey aradık, bulamadık. Yanına sokuldum. Yanında olmam bir işe yarasın.

Babam gelmeden önce uyumasını sağladım. Yatağına taşıdım. Merdivenlerden düşmediğini bildiğimi biliyor. Ne bildiğimiz ne bilmediğimiz kimin umurunda.

Evdeki bütün ışıkları kapadım, babam içeri girdiğinde her yer karanlık sansın.

Bir daha asla.

Bu son defaydı.

Hatırladıklarım içinden tek anımsadığım: içeri girmek için tepinen parlak siyah ayakkabılar, kapıyı tekmeleyen takım elbiseli adamlar, sokaktan içeri kırılan ışık, tozdan huzme ve onu parçalara ayıran keskin metalin ışıltısı, çift renkli bilyeler, her tarafa yayılmış, yusuvarlak dönüp duran camdan oyuncaklar. Canının yanacağı belliydi. Her seferinde aynısı olur.

Rehber Engin Türkgeldi

Odayı dolduran mumlara göz gezdiriyorum. İyice kısalmışlar. En uzununu üç parmak boyunda.

Gün doğumuna bir saatten az vakit kalmış olmalı.

Mum alevleri, odayı bunaltıcı bir sığağa boğarken odadaki tüm temiz havayı çekmişler sanki. Yerin bilmem kaç kat altındaki bu odada açacak bir pencere bile yok. Elimdeki dövme iğnesini bırakmadan terimi omuzuma siliyorum. Odaklanmam lazım. Vakit dar. Derin bir nefes alıp işe koyuluyorum.

Sol kürek kemiğinin üzerindeki alan boş kaldı sadece fakat zaman kısıtlı. Bu çıkıntılı bölgeye dövme yapmaksa pek kolay değil. Biraz fazla bastırıldığında bu oynak kemik insanın elinin altında kayar gider ve her şey mahvolur.

Kürek kemiği üzerindeki ince cilde hızlı hızlı, yedi kez batırıp çıkarıyorum iğneyi. Ucundaki boyanın ömrü bu. Yedi vuruş. Sonra iğneyi hemen yanı başımda duran boyaya tekrar batırıyorum. İks karası. Yedi vuruş daha. Aynı ayını bininci kez yöneten bir din adamının ezberlenmiş el hareketlerine benziyor benimkiler. Her turda noktalar harflere dönüşüyor, kelimeler beliriyor.

Bazıları yaptığım işi kolay buluyor. Bu havasız, sıcak odada, iğrenç kokular içinde dar zamanda hiç çalışmadıkları belli. Belki benim işimde acı, kan veya iltihap tehlikesi yok; kı-

pırtısız durmaktan yorulup kasları seğıren veya oynayan da. Öte yandan bazı deriler, özellikle yaşlılarınkiler, parşömen gibi. Sert ve kuru. Herkesin vücut ölçüleri, oranları, kıvrımları farklı. Gerekli her bilgiyi, en ufak bir hata veya eksiklik olmadan sığdırmalıyım. Çünkü vücutlarına nakşettiğim bu dualar, öbür dünyada yollarını bulmalarının tek yolu.

Bedenimi Pamuklara Sarmalasam

Yazan-Çizen: Firuz Kutal

HİKAYEM BEN İKİ AYLIKKEN BAŞLAR. BELKİ ANNEMİN TEDBİRSİZLİĞİ, BİR İÇ GEÇME ANI, BABAMIN EVE AZ UĞRAR OLMASI, BELKİ OLANLA ÖLENE ÇARE OLMAMASI, NEDENİ NEYSE NE, YATAKTAN DÜŞMÜŞÜM!

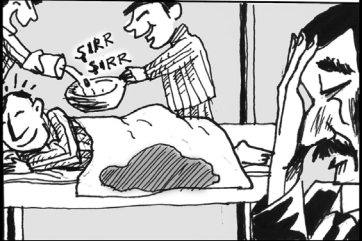
İNSANIN HAYATI DÜŞMELERİN ÇOKLUĞUNA ENDEKLİ. DÜŞMELERİ, TAKILMALARI, TÖKEZLENMELERİ, HAYAL KIRIKLIKLARINI GİTİDE ÖNEMSEMEZSİN, GEÇİSTİRSİN, UNUTURSUN! OYSA YAŞANANI İSTER BİREYSEL OLARAK SEN YAŞA, İSTER SENİN İLGİ ODAĞINDA OLMASA DA TOPLUMDA BİRİLERİ YAŞASIN, HER DARBEDEN BİR İZ KALDIĞINI BEDENİM BANA 68 YIL SONRA YERE KAPAKLANIRKEN ANLATTI.

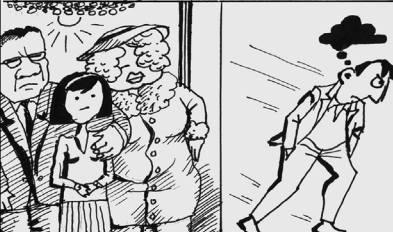
İNSAN ÖMRÜ KISA. DARBELER HER YERDE BEKLER. BUNA TECRÜBE DE, HAYAT DA DENİYOR. UNUTTUĞUM TECRÜBELERDEN BİRİ, SEKİZ YAŞIMDA AMCAMIN ABLAMIN MEMELERİNİ ELLERKEN GÖRMEMDİ. ANNEME SÖYLEDİM. "AMCA BABANIN YARISIDIR," DEDI. DAYAK YEDİM, "BÖYLE DENSİZLİKLER NASIL GELİYORDU AKLIMA!" DAYAĞI UNUTTUM. ABLAMI SONRA KENDİNDEN BÜYÜK BİRİYLE EVLENDİRDİLER. KANADA'YA GİTTİ, BİR DAHA DA GÖRMEDİM Hiç ABLAMI. ONU DA UNUTTUM.

ANNEMLE BABAM GEÇİNEYİRDİ. KAVGA EDEREK AYRILDILAR. ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK DE UNUTULUYOR. BENİ YATILI OKULA VERDİKLERİNDE ON İKİ YAŞINDAYDIM. YATAKHANE ARKADAŞLARIM DEDİKLERİM KÖTÜ VE ALÇAKTI. EN SEVDİKLERİ, SABAHA KARŞI KALKMAK VE BİR BARDAKTAN BİR LEGENE SU DÖKMEKTİ. ÇIKAN SES BENİ İSETİRDI UYURKEN. SESİM ÇIKMAZDI. EZİLİRDİM.

ANNE BABA AYRILIĞININ PEK HOŞ KARŞILANMADIĞI BİR ZAMANDI. ON BEŞ YAŞLARINDA, KIZ ARKADAŞLARIMIN KISA SÜREDE "BUNDAN ADAM OLMAZ!" DİYEN AİLELERİNE HAK VERDİKLERİNİ ÖĞRENDİM. AİLEMİN AYRILMAYI SEÇMESİ BENİM Mİ SUÇUMDU? O KIZLARIN HEPSİNİ UNUTTUM!

MAĞDUR OLANIN YANINDA DURMAYI SEÇTİM. HAKSIZLIĞA VE İNSANIN İNSANA YAPTIĞINA DUR DEMİYİ VE BASKA BİR DÜNYANIN MÜMKÜN OLABİLECEĞİNİ ÖĞRENDİM. TAM AIT OLDUĞUM YERDEYİM DERKEN ASKERİ DARBE OLDU. POLİSLER ÖĞRENCİLERE KÖTÜ DAVRANDI. ARKADAŞLARIMDAN KAYBETTİKLERİM OLDU. ŞİDDETI DE UNUTTUM.

EVLENMEDİM. MUTLULUK BENİM NEYİME? ONU DA UNUTTURUM. ASKERLİĞİMDE SALAK BİR YARBAYIM VARDI, ÖRNEĞİN. KIZINA MESAI SAATLERİNDE DERS VERMEM İÇİN BENİ ZORLAMISTI. DERS VERDİM, AMA KIZININ İSTEDİĞİ DERS DEĞİLDİ. KARISININ DA. KIZI ÜNİVERSİTEYE GİRİNCE ERKEN TERHİS ETTİ BENİ YARBAYIM, ÖDÜL NİYETİNE. GEÇTİ GİTTİ O GÜNLER.

DÖNMEK KOLAY OLMADI. ÜNİVERSİTE MEZUNLUDYUM, AMA İSSİZDİM. İSSİZLİK DE BİR DARBEDİR. ÜNİVERSİTE'YE YÜKSEK LİSANS İÇİN GERİ DÖNDÜM. ÖĞRENCİLER İYİ DEĞİLDİ. KİMİSİ GEZİ'DE DİRENDİ. BEN DE BARİS İMZACISIDYIM, BAŞIM DERDE GİRDİ. GENÇLERDEN BAZISI GEZİ'DE DEĞİLSE KENDİSİYLE UĞRAŞIYORDU. ESCİNSEL BİRİYDİ, İYİ BİRİYDİ, ONU TUVALETTE BİLEKLERİNİ KESİK OLARAK BULDUM. TOPLUM OLARAK NE EDİYORDUK BU İNSANLARA? ÇOK ÜZÜLDÜĞÜMÜ DE UNUTTUM.

SOL SİYASET BİR ENTELLEKTÜEL TERCİHTİR. İÇİNDE YAŞADIĞIMIZ KOŞULLARDA SORUNUM VARDI, BU DÜRDÜĞÜM YER UYGUNDU. İYİ BİR DÜZEN İSTEMEK İYİYDİ, ANCAK, SİYASET SİYASET İÇİNDE YAPILIYDI. "BU BENİ İLGİLENDİRMEZ," DİYE KENARA ATTIKLARIM, YOK SAYDIKLARIM OLDU. SOLCU BİLDİKLERİM DE ÖLÜYOR. SOLDAKİ DOSTLARIMI CENAZELERDE GÖRÜR OLDUM.

HİÇBİR ŞEY BOŞ DEĞİL. BU İNİŞ ÇIKIŞLI, HER ŞEYİN OLMA OLASILIĞININ OLDUĞU YAŞAMDA OLABİLECEK EN İYİSİLE YOLA DEVAM EDİYORSAM, ŞANSLI OLMALIYIM. ACABA BUNU HER KÖTÜLÜĞÜ UNUTARAK MI BAŞARDIM? ACILAR YARA GİBİDİR. KAPANSA DA ORADA DUYGUSU KALIR. UNUTMAK, YOK SAYMAK, YÜZLESMEDEN KAÇARAK YAŞAMAK DA İNSANA AİT. PEKİ AMA, DİZ ÇÖKEREK NEDEN YAŞANSIN? BİR ŞEYLERİN EKSIK OLDUĞUNU, BİRDEN BEDENİMİZ AKSAYARAK UNUTTUKLARIMIZI HATIRLATIR...

HASTA OLUNCA ANLADIM UNUTTUKLARIMIN FAZLA OLDUĞUNU. İÇİME ATTIĞIM, KAFAMDAN SILDİĞIMI SANDIĞIM HER ŞEY, BAŞIMA GELMESE DE HER DUYDUĞUM KÖTÜLÜK, KATLIAMLAR, CİNAYET, HAKSIZLIKLAR, ESİTSİZLİKLER, DAYATMALAR, ÇARESİZLİKLER VE KAFAMI ÇEVİRDİKLERİM BEDENİMİN HAFIZASINDA. ÇOK GELİYOR ONA. BEDENİMİZE HATIRLAMASI İÇİN FAZLACA YÜK VERİYORUZ. BİR YERDE YETER DİYOR, İSYAN EDİYOR.

BUGÜN BEYİN KANAMASI GEÇİRMİŞ, FELÇLİ BİRİYİM. İNSANA ÜZERİNDEKİ YÜKLER AĞIR GELEBİLİR. UNUTMAYALIM HİÇBİR ŞEYİ, ERTELEMİYELİM. EN ÖNEMLİSİ DİRENMEK, DERTLERİN ÜZERİNE GİTMEME ÇALIŞMAK. BEDENİNİZİ YÜKLEMİYİN! ÖZGÜR BIRAKIN ONU. SEVİN. PAMUKLARA SARMALAYIN. YAŞLANINCA AĞRILARLA YAŞAMAYA MAHKUMLUK İYİ DEĞİL!

Şarj cihazı, diş fırçası, tıraş bıçağı (dört gün için iki tane). Okuduğum iki kitabı unutmayayım. Yolculuktan bir iki gün önce çantamı böyle açıyorum. Aklıma geldikçe götürmem gerekenleri içine atıyorum. Önceden, daha gençken şey yapardım, bir liste. Gerçi yazmasam da anımsayabiliyordum ama ben aklıma gelenleri yine de o listeye yazardım. Kim bilir belki düzenli olma hevesi. Beynimdeki sinir hücrelerinin sayısı şimdikinden fazlaydı. Yok, saymadım, o zamanlar da saymamıştım. Ne bileyim zamanım olmadı belki. Duymak istediğin buysa, doksan dokuza kadar sayabiliyorum. Sinir hücrelerinin yaşlandıkça azaldığını bir yerlerde okumuştum. Tıbbın bu duruma ilişkin bilimsel bir açıklaması vardır kuşkusuz. Benimki basit: Hücre sayısı! Efendim, nöron mu deniyor? Bu tür bilimsel terimler bana uzak. Şu şeyi alsam... İnanır mısın, bazen neyi aradığımı bile unutuyorum. Hah çizgili gömlek! Onu giymeyi seviyorum, ciddi gösteriyor beni, bir de şık. Sende de öyle midir bilmem? Böyle durumlarda, -şık giyindiğimi sandığım durumlardır bunlar- kendimi daha özgüvenli hissediyorum. Özgüvenli olunca ne oluyor? Hiç. İğneleyici gülümsemenden anladım, insan her yaşta beğenilmek istiyor da düşündüğün gibi değil. Bu yaştan sonra amaç yalnızca gülünç olmamayı becerebilmek. Şu çizgili gömleği geçenlerde ütülediğimden o kadar eminim ki. Ama şimdi, bulamıyorum bir türlü. Yaşlanmak sinirlenmeyi bile ağırlaştırıyor. Kızmak istediğinde gücün ancak kendinle alay etmeye yetiyor. Şu maviyi mi? Neden olmasın, alalım, ama onu da ütülemek ge-

rekiyor. Ütüyü görebiliyor musun yakınlarda? Buyrun bakalım. Ne zaman acele ütü yapacak olsam ütünün tabanına yapışan bir şeyleri temizlemek zorunda kalırım. Bir bu eksikti, ısı ayar düğmesine su döktüm. Hayır, sakinim canım. Kurumadan çalışmayacak şimdi bu. Saç kurutucuyla biraz üfletsem mi diyorsun? Denemeye de-
ğer. Şimdi tamam gibi. Ütümüzü prize takalım. Of, sigorta attı. İşin yoksa ütüyü sök! İnanır mısın, böyle zamanlarda kendimi *Truman Show*'da hissediyorum. Acele attığın her adımda bir engel çıkıyor. Açgözlülüğün bu kadarına pes! Ortalama zekâya sahip bir yetişkin bir ütüyü onaramaz mı? Hayır efendim. Ütü üreticisi buna izin vermez. Beyler, tornavida yarıklı, yıldız ya da ne bileyim altı köşe oyuklu standart civatalar yerine beşgen, üçgen oyuklu, biçimsiz nesnelere bağlamışlar gövdeyi tabana. Nereden bulacaksın evde o uçları, öyle tornavidayı? Bu mu? Bilmem, belki uyar. Ucunu bir kabloya değdirip bakıyorsun, minik ampul yanıyorsa elektrik var demek. Adı üstünde, kontrol kalemi. Ama senin aklına uyar da tornavidaymış gibi güç denemesi yaparsam böyle parçalanır. Neden bilmem, hiç şaşırmadım. Sökemediğimiz ütüyü kalorifer peteğinin üstüne koyup beklesem, ne dersin sence kurur mu?

Bir not defteriyle kalem de alacaktım yanıma. Bir mürekkepli, bir kurşun kalem. Kurşun kalemim de ortada görünmüyor. Yaşın ilerledikçe hayattan beklentilerin azalıyor. İnsanlardan uzaklaşıyor, koruyucu bir kabuğun içine çekiliyorsun. Çevrende bulunanların içtenliğinden kuşku duyar oluyorsun. Kim bilir belki bunun bir sonucu olarak nesnelere yakınlaşmaya başlıyorsun. Tıpkı benim bu kurşun kaleme bağlandığım gibi. Lisede, delikanlılık yıllarımdı. O zaman uçlarının çapı milimetrenin yarısı kadar olan kişiliksiz plastik kalemler yoktu. Küçülmüş ahşap kalem bıçakla açıp içindeki ucu, arkasında gizli bir kalem açacağı da olan bu kaleme doğrudan takabilirdin. Tümüyle metalden yapılmış, mavi, sarı, kırmızı renkte olanları vardı. Üstünde (arkadaşlarımla paylaşırken gurur duyduğum pergel takımında olduğu gibi) "Çekoslovak yapımı" yazardı. Kalemi gömleğimin cebine asmışsam, kendimi, belinde güzel bir kılıç taşıyan soylu bir ortaçağ şövalyesi gibi hissederdim.

Dolabın küçükse -benim için bu boy küçük sayılmaz- bazen bir giysinin üstüne bir başkasını asabilirsin. O zaman aradığın giysi, diyelim ceketinin altında kalmış oluyor, bulamıyorsun. Ceketlerimin

altına birer birer bakıyorum. Hayır, çizgili gömleğim burada da yok.

Sonra ne oldu, bilmiyorum. Sanki uzun süren bir uykuya daldım. Uyanıp da gözümü ovuşturduğum zaman fark ettim, eşsiz pergel takımına, o zarif kurşun kaleme, Çekoslovakya'ya ve gençliğime çoktan hoşça kal demiştim. Bunlar ne zaman hayatımdan sessizce çıkıp gitti hiç anlayamadım. Koparılıp nehre atılmış ağaç dalları gibi suyun yüzünde oraya buraya çarparak gezdim bir süre. Bir yurtdışı gezisi sırasında, resimden anladığım için değil de, ucuz olduğu için (bilet üç Avro'ydu) bir de "ben Avrupa'dayken" diyebilmek için, bir resim müzesine gittim. Sayısını aklımda tutamayacağım kadar çok salonu dolaşırken, on ikinci yüzyıldan bugüne kadar yapılmış ve yaşamım boyunca gördüğümden daha fazla resim gördüm.

Boğazıma kadar resimle dolduğum o yağmurlu akşamüstü müzeden çıkmak üzereyken küçük anı nesnelere satılan bölümün önündeki kalabalığı fark ettim. İstemediğim halde ayaklarım o köşeye götürdü beni. Resimli kartlar, kitapçıklar, mıknaatıslı mini heykelcikler arasında siyah bir kurşun kalem ilişti gözüme. Uzanıp aldım. O anda, kalan az sayıdaki sinir hücrelerimden (sen nöron diyorsun bunlara) geçmişime doğru bir bağlantı noktası (senin deyimle snaps) oluştuğunu duyumsadım. Görevliye, bozuk bir İngilizceyle kırmızısını istediğimi söyledim. Anlaşılmadığımı anlayarak, "Kırmızı," diye yineledim kendi kendime... Sıradakilerin zamanını almış olmanın rahatsızlığıyla yorgunluk karışımı bir duygu vardı üstümde. "Kırmızı?" dedi güzel yüzlü genç bir kız. Gözlerime bakıyordu. "Yalnızca siyah var." Gençliğimdeki kalemin plastikten yapılmış bir benzeriydi, elinde tuttuğu. Üstelik ne Çek, ne de Slovak... Yine de bir tane alıp gömleğimin cebine koydum.

Ne diyordum, ütüye bir kez daha mı bakalım? Neden olmasın? Isıtıcı ayar düğmesindeki su buharlaşmış olabilir. Sigorta atmıyorsa öyledir. Haklısın, mavi gömleği ütüleyelim. Önce sırtından, şu kırışıklıklar, düğme araları ve yaka. Tamam gibi, ne dersin? O kahverengi spor gömleğin üstüne asalım. Bir dakika, onun altındaki... şey değil mi? Cebinde kurşun kalem olan... şu çizgili!

Lale Hande Ortaç

Bir efsaneye göre sadece erkekler tarafından icra edildiği düşünölen minyatür sanatının bir tane de kadın icracısı olmuş. Zamanında. Yüzyıl önce. İddianın kaynağı, eserlerin ta kendisi.

Bazı minyatürlerde çizilen kadın figürlerinin, diğerlerinden farklı olduğu söylenir. Daha güzel ya da canlı değil, bu çizimlerdeki kadın figürlerinin diğerlerinden daha gerçekçi oldukları iddia edilir. Hatta bazı kadın meclisleri öyle çizilmiştir ki orada yaşananlar bakanın önce gözünde canlanır sonra kalbinde yeşerir. Bunları çizenin ancak o ortamlarda gerçekten bulunmuş biri olduğu iddia edilir. Erkeğin giremediği sadece tahayyül ederek çizdiği bir dünya, olsa olsa göze hitap eder ama canlanıp da hayat bulmaz. Gözetlemenin hazzı dışında hayata dair çizimler değildirler. O sebeple zamanında pek de rağbet görmemişlerdir. Bahsettiğim çizimlerse belki ancak kalınca bir kitap dolduracak kadardır. Bunca çizilmiş, bunca yapılmış, müzeler dolduran çizimlerin içinde bir kitap nedir ki? Ancak bir insan. Belki sadece bir sanatçı. Bir kişi. Belki de bir kadın.

Zamanında, iki yüzyılı vardır, bahsettiğim minyatürleri çizeni çok aramışlar. Kimse içerden olabileceğine inanmadığı için kadın meclislerine sızan bir erkek nakkaş kovalamışlar. Boşuna. Biraz daha yakından bakan bu çizimlerin minyatürde yasak olan bir şeye sahip olduklarını görür. Çizeni ele verecek olan minicik bir imzaya. Bir lale. Kadife yer yastıklarının üstüne kondurulmuş, kırmızı bir lale. Bir kişiye

ait olduğu, kırmızının nadir tonundan belli. Taklit edilmesi çok zor. Nar çiçeğiyle kan kırmızısını karıştırmışsın da içine su katıp hafif kenarlardan pembeleştirmişsin gibi. Bu tonu tutturmak için ancak görmen ya da rengi kalbine iyice işlemiş olman gerekir. Ben ilkinden yanayım. Göreceğın bir yerde olması, hatta bedeninde olması ve sadece sende olduğu için de imza olarak kullanılması daha mantıklı geliyor.

Tam kaburgamın altında bir doğum lekem var. Et beni gibi. Nar çiçeğiyle kan kırmızısı karışıp köşelere doğru suyla açılarak pembeleşmiş sanki. O lekeyi de kullanarak bir lale dövmesi yaptım. Bizim sülalenin bütün kadınlarında var bu leke. Yüzyıllardır. Annemin anneannesinin anneannesinde bile bu doğum lekesinin olduğu söylenir.

Agora, İzmir, 2015

Sinan Kılıç

Fotoğraf

Gözlerimi açtığımda saçlarının ucundan tavana yapışmış bir kadınla göz göze geldim. Onun da benim gibi ters durduğunu arkasındaki sandalyenin bacaklarını fark edince anladım. Ayaklarımız yukarda, başımız gerisingeri boşlukta duruyor ve kollarımız iki yana açık sallanıyordu; ölü bir bedenden farksızdık. Kafamı oynatmak istedim, yapamadım. Vücudum, irademe yanıt vermiyordu. Bilincim açık, bedenim uyuşmuştu.

Neredeydim?

Yemek sesleri geliyordu: ağızlarını şapırdatarak yiyenlerin, masaya konulan su bardaklarının ve sürahilerin, doldurulan kâseye daldırılan kepeçelerin sesi; bıçakların yemekleri parçalarken çıkardığı ses, çatalların o yemekleri alışının ve kaşıkların çorbalara, kompostolara batıp çıkış sesi...

Bir masanın altında, birinin kucağındaydım.

Bir el dokundu karnıma. Ürktüm. Karnımı kastım ve bekledim. El üzerimde gezindi, bir şeyler arıyordu. Peçete olabileceğini tahmin ettim. Ağızının kenarını silmiş olmalıydı.

Kimin kucağındaydım acaba? İrademle hiçbir harekette bulunamıyordum; sadece ufak reflekslerim yerindeydi: göz kırpbiliyor ve dilimin soluk borusunu kapatmasına engel olabiliyordum.

Bir kapı açıldı ve ardından alkış koptu. Sonrasında konuşmalar ve yemek gürültüsü devam etti. Tahta masa, masanın üstündeki gürültüyü kan dolan kafatasımın içindeki beynime daha fazla iletliyordu. Beyin kanaması geçirmem an

meselesiydi. Gürültü, şuh kakhahalarla, ruj kokulu gülüşlerle, kol düğmesi titizliğinde seçilmiş kelimelerle devam etti. Bu gürültünün isminin “sohbet” olduğunu hatırladım.

El, belimden tuttu. Sanırım beni kaldıracaktı. Ani bir hareketle beni insanların arasına, salonun ışığına çıkardı. Bir an için ışıkta hiçbir şey göremedim. “İşte, benim oğlan!” dedi beni tutan kişi. Herkes alkışladı. Gülüşmeler yüzüme engelleyemediğim sinekler gibi kondu; kaşıyamadım. Işığın etkisi geçince, çenesi tutturulmuş kukla ağızlı insanları, onların porselen bebekler kadar korkunç gözlerini gördüm. Hepsinin kucağında biri vardı. Aşağıdan çektikleri elleri, hatta ayakları kullanıyorlardı. Biri, aşağıdan çektiği elle yemek yiyor, diğeri kendi burnunu karıştırtıyordu. Bu, görgü kurallarına uyulan bir yemek değil miydi? Görgü kuralları neydi ki?

“İşte!” dedi, arkamdaki ses: “Benimki! Kaçınıcı sınıfa geçti, üç müydü?” Cevap veremiyordum. “Sanırım kaldı kerata. Babası da tembeldi, çok bir şey beklemiyorum o yüzden ondan. Nasıl olmuş, güzel yapabilmemiş miyiz? Beğenmediğim yönleri hep babası! Oğlum gülümsesene! Öğrenemedi gitti görgü kurallarını. Ama işime yarıyor evlat olarak, sağ olsun, dizimin dibinden ayrılmaz, sadık...” Birden sustu. Ne olduğunu anlamadım. Masadakiler, kukla ağızlarını açıp gülmeye yeltendiler, yapamadılar. Düşen çenesini yerine taktıktan sonra beni öfkeli bir hareketle bacaklarının arasına geri soktu.

Salona bir köpek girdi ve masanın altından geçerek yanıma geldi. Kurt köpeğiydi. Dişlerini gösterip hırladı, salyalarını yüzüme sıçrattı. Beni parçalaması için önünde hiçbir engel yoktu, annem olduğunu öğrendiğim kişiden başka. Annem yere birkaç parça yemek atınca köpek yatışarak yemeği yalamaya başladı ve yerdeki her şeyi süpürdü. Annem, köpeği bir süre böyle besledi. Köpek doyduktan sonra salondan dışarı çıktı.

Annemin beni korumasının sebebi, köpeklerce parçalanmış yüzümü sofralarda göstermeye utanacak olması mıydı yoksa beni gerçekten korumak mı istiyordu?

Gözüm önümdeki kadına takıldı. Bir adamın önünde dizlerinin üstüne çökmüş, ellerini de dua eder gibi kavramıştı. Bir duanın değil de, acının çanlarının çaldığını adam fermuarını açarken anladım. Gözlerimi kapattım, buna şahit olmak istemiyordum. Ar-

dından duyduğum çan sesiye ana yemeğin habercisi olmalıydı. Ailelerimiz için, masanın altında fazla ses çıkarmadan oturması gereken köpeklerden tek farkımız onlardan daha değersiz olmamızdı. Ana yemekten arta kalanları ağızma tıkmak için annem beni de dizlerimin üstüne oturur şekilde yerleştirdi. Bizi en iyi tanıyanlar ailelerimizdi; nereden kırılacağımızı, nereden büküleceğimizi çok iyi biliyorlardı ve bu yüzden de bizi kırmadan bükerek besliyorlar, kanımıza giriyorlar, kanımızı emiyorlar ve kendilerine muhtaç bırakıyorlardı. Aile, vücudumuzdan atamayacağımız bir hastalıktı.

Elini ağızma soktu ve dilimi çıkardı. Küçük bir ekmek parçasını dilime koydu. Ardından akıttığı şarapla kutsanmış hissettim, insanlığın bencilliği tarafından. Arkamdan tokat sesleri geliyordu. Biri burnunu çekiyor ve arada bir hıçkırıyordu. Yukarıdan gelen sesi duyabiliyordum: “Domuz! Terbiyesiz! Seni ben kendi ellerimle besledim! Nankör herif! Şerefsiz! Yiyeceksin sana verdiğimi! Pislilik!” Yukarıdaki diğer gülüşmelerin ve sohbetin arasından şu sözleri yakaladım: “döver de sever de...” Bence, döven hiçbir zaman sevmemiştir, ne kendini ne de başka bir şeyi, bırak başka birini. Dövenin hiç muhabbet kuşu ölmemiştir veya su kaplumbağası. Dövene kimse kâğıt helva arası dondurma almamıştır. Döveni, yağlı ciğerini almak için besledikleri kazlar gibi tıka basa beslemişler ve hırpalamışlardır, tıpkı benim gibi.

Annem, yemeğimi yedirmeye devam etti. Yemeği bitirince ağızımı sildi kendi kumaş peçetesiyle ve peçeteyi yere attı. Benim ağızma değdiği için mi atmıştı onu yere? Köpeğe benzer bir hizmetli girdi masanın altına. Bıyıkları ve bir köpek gibi siyah burnu vardı. Peçeteyi yalayarak temizledi, böylece karnını doğurmuştu sanırım.

Şu an onların idealindeyim; ses çıkarmayan, laf dinleyen, hayatlarına istediklerinde el âleme gösteriş olsun diye dahil olan, dizlerinin dibinde ama onlara en uzak olan ben.

Beni, ilk baştaki pozisyonuma katlayıp geri koydu. El âlemlerle ailem arasında en az iki kelime arasındaki harf kadar bir fark olduğunu hepsinin masanın altında evlatlarına uyguladıkları şiddet sonucu görmüştüm. Ha duygusal ha fiziksel, şiddet görüyorduk hepimiz; tüm evlatlar, ailelerinin faşist fantezilerinin, içgüdülerinin en kolay uygulama alanıydı.

Elimi aniden çaktı annem ve masaya vurduktan sonra geri attı. Elime yapışmış olan karasinek ölüsünü gördüm. Sinek, elimden kayarak yere düştü ve yerde can çekti. Sirtının üstünde, o küçük bedeniyile kendinden büyük ölüme karşı koyuyordu. Onun yaşama tutunma çabasına imrendim. Bende bu sineğinki kadar bile bir irade yoktu. Biraz daha direndi ve normalde kanatlarını düzeltmek, kendini temizlemek ve bir yerlere konmak için kullandığı sevimli bacaklarını son kez çırpı. O öldükten sonra ağlamaya başladım. Gözyaşlarım iki yandan akarak yere düştü. Boş ellerime ve hayatıma baktım. Kendim için ağlamıyordum, gerçekten. O sinek için ağlıyordum. Bir sinek ölüsünden daha çok anlam ifade etmediğimi biliyordum. Artık nerede olduğunu bilmediğim babamın en çok kullandığı fiilin faili meçhulü olmuştum; hiçleşmişim. Sineğin avucumda kalan izine baktım; o, hayatta olduğuma dair tek kanıtı.

Yine de o sinek ölmeliydi. Anneme ne zarar verebilirdi ki bir sinek? Ağızının kenarındaki sileceği yemek artığına konar, oradan rızkını çıkarır ve kaçabilirdi. Bu da annemi sinir edebilirdi en çok. Neden öldürmüştü ki onu? Bir sinek en fazla ne kadar yaşayabilirdi ki? Yaşarken benden özgür olan o sineğin ölüsü bile benden daha özgürdü, kimse onu gelip almayacaktı. Ben ölsem, annem bunu da kendi gösterisi haline getirirdi. Hareketsiz bedenimi bir daha kullanmamak için bir tabuta koyar, salonun en gösterişli köşesinde sergilerdi. Ölümüm, annemi de beni de özgür kılabilirdi.

“İnsandan daha kötüsü olamaz,” diye düşündüm. Aile ise insan denilen virüsün yayılarak dünyayı kapladığı bir dokuydu.

Esra, evinin balkonunda oturmuş, sabah uyandığında aniden tam da yüreğinin ortasına çörekleniveren sıkıntının ağırlığıyla denize dalıp gitmişti. Sabahın erken saatleriydi. Gökyüzünde gri bulutlar hızla beyazların yerini alırken, rüzgâr sahildeki şemsiyelerin mavi brandasını havalandırıyor, bir tekne dalgalar arasında bir görünüp bir kaybolarak kayalıklara doğru ilerlemeye çalışıyor, dalgaların kıyıda bıraktığı beyaz köpükler, sabah yürüyüşüne çıkmış genç adamın kumlardaki ayak izlerini silip bir daha gelmek üzere geri çekiliyordu.

“Oo, Esra Hanımım kayıplarda yine,” diyerek balkona gelen Damla’nın sesiyle irkildi.

“Kızım nedir bu hâl. Uyuyacaksın diye zorlamadım seni, sen oturmuş gemileri batırıyorsun.”

“Uyuyamadım, aslında garip bir hisle kalktım,”

“Nasıl bir gariplik şekerim?”

“Bugün bir şey olacak.”

“Dediğine bak, her gün bir şeyler oluyor zaten. Olmadığı zaman garipsiyoruz.”

“Öyle değil. Bir şeyler olacak, ama bilemiyorum.”

“Rüyada Nostradamus’u gördün de sana fısıldadıklarını unuttun mu yoksa?”

“Dalga geçme. Keşke anlatabileceğim bir şey olsa, adını bile koyamıyorum. Garip. Ama bir şeyler olacak. Ağlamak istiyorum, ağlayamıyorum. “

“Anlaşılan bu kehanetin diğerlerinden farklı, dillenenememiş bir türlü. Çok bilinmeyenli denklemler benim işim değil malumun olduğu üzere. Nasıl yardım edeceğimi söyle, edeyim.”

“Yok, boşver sen beni şimdi. Sabah keyfini bozmayayım.

Nasıl geçti yürüyüş.”

“Beş kilometre yürüdüm. Serin serin iyi geldi.”

“Çokmuş, ben sana nasıl ayak uyduracağım?”

“Yok, öyle nasıl masıl. Yarın kapına dayanacağım. Masa başındaki hamlığını açmak gerek. O karnındaki tepetic sonradan dağ olur bak.”

“Tamam ama, önce azar azar, alıştıktan sonra beş kilometre.”

“Hah şöyle. Kahvaltı yapmadan değil mi? Ben acıktım.”

“Ben de. Yağmur yağmadan yiyelim. Kötü bastırabilir.”

“Bak bunu bildin işte. Bir de o içindekini çıkartabilsen.”

Esra mutfakta tahta üzerinde yeşillikleri düşünceleriyle birlikte doğruyordu. Ne oldu böyle. “Her şey rayına girdi,” dedim. İş sorumluluğu yok, yazlığa gelebildim... Ecem okulunu bitirdi, evli, yuvasında mutlu, canım ciğerim dediğim arkadaşım yanımda. Boğazımdaki düğüm. Ne olaksa olsun... Ya da olmasın!

“Ne o kızım ortada maydanoz, dereotu kalmamış. Un ufak etmiş-sin hepsini. Dur dur çekil, bugün iş yapacak durumda değilsin. Biberleri de benzetirsin şimdi. Hadi bakalım, şu kahvaltılık tepsisini balkona götür, işim bitince çayları koyup gelirim Ha, bi’ de o güzel kafanı balkondan dışarı uzat, ben bi’ şey yapamadım belki rüzgâr çaresine bakar.”

Esra balkona giderken, eve gelir gelmez bir telaşla bavulundan çıkarıp televizyon sehpasının üzerine yerleştirdiği, kızının düğün fotoğraflarına baktı.

“Nasıl ışıl ışıl ikisi de. Ne güzel gelin olmuşsun bir tanem,” diye mırıldanarak eliyle öpücük gönderdi. Balkondan çevresine bu kez gören gözlerle baktı. Dalgalar bir taraftan iz silerken diğer taraftan da kendi izlerini oluşturuyor ne garip, diye düşündü, koyun sol tarafındaki düzleşmiş kayalıklara bakarak. Zaman işte... Bu küçük koyu, evi görür görmez sevmiştim. On yıl oldu, on tane üç yüz altmış beş gün. Ve ben ancak ilk iki yıl gelebildim O da ikişer haftalığına. Ecem sevememişti burayı, emekli yeri gibi diye.

Sonra da işler bir türlü bitmeyen işler. Kızıştım herkesin aklına uyup taşla toprağa para yatırdım, diye. Demek ki şimdi zamanıymış derken, su bardağından son yudumu da aldı. İçinde bastıramadığı his gene gelip dayandı boğazına. Allahtan kimseler keşfedemedi daha. Huzur burada. Dalgaların sesi, rüzgârın uğultusu, yaprakların hışırtısı, doğanın tüm renkleri, devinimi. İçine çektiğin, üstüne sinen havanın kokusu bile farklı. Diri, taze, bin bir aromayı barındırsa bile hafif. İstanbul’daki evi kiraya verip buraya mı yerleşsem. Herkesin istediği kaçış elimin altında. Ama ne fark edecek. Kendi huzurumu bulabilecek miyim? Somut gerçeklerden soyutlanmak mümkün mü? Yılan değilim ki kavımı atıp yenileyeyim. So-

nuçta hepimiz koca bir kafesin içindeyiz. Kafesin aradığı sonunda da bulduğu kuşlarız. Bir yerden diğerine konmak neyi değiştirebilir ki? Sadece işgal ettiğim yer manzaralı olacak o kadar. Bir de kafesin parmaklıklarının kalınlaştığını daha geç fark edebileceğim. Ama sonuç değişmeyecek. “Karrar vermek için acele etmeye gerek yok,” diye düşündüğü sırada içeriden Damla'nın sesini duydu.

“Çaylar hazır. Haydi otur, kurt gibi açım.”

“Salata da bana rağmen güzel gözüküyor.”

“Diğer malzemeleri elinden kurtardığımdan olsa gerek. Bir taraftan yerken diğer taraftan da seni eyleyeyim biraz. Sabah lacivert pergolalı evde oturan yaşlı adama rastladım. OHAL bekçisi mübarek. Hemen misafiriniz var galiba diye sordu. Yok canım, evin esas sahibi o, cevabını alınca da bakışını görmeliydin. ‘Dur kayıtlara bir bakayım,’ demesini bekledim desem yalan olmaz. Yıllardır Tufan’la beni bu evin sahibi bilmiş, ona göre. ‘Sağ olsun arkadaşım gelemediği için biz geliyorduk,’ dedim. Adam ikna oldu mu bilemem. Bundan sonrası sana kalmış.”

“Akli basmamıştır aramızdaki bağın bu kadar sıkı olmasına. Kiminse kimin. Ne iyi ettiniz de geldiniz. İnsan yüzü gördü ev. Tufan’ın da hakkını nasıl öderim bilemiyorum. Bahçeyi ne güzel yapmış.”

“Meraklı, ‘Beyefendi yok mu?’ diye sordu. Duymazlıktan geldim. Ona da cevap veririm sorgunun ardı arkası kesilmezdi. ‘Hadi size iyi günleeeer,’ deyip arkama bakmadan sıvıştım yanından.”

“Aman benden uzak olsun. Hele bugün.”

“Çay da pek güzel demlenmiş.”

“Hem de nasıl. Çaydanlığı getireyim. Kalkıp durmayalım. Ben birkaç bardak içerim.”

“Tamam, sen getir ben de içerim. Kahvaltı bitsin kallavi bi Türk kahvesi yaparım gazeteleri okurken keyif yaparız, bi’ de sigara tellendirdik mi? Aa gazete dedim aklıma geldi, almayı unuttum. Hay OHAL bekçisi... Hep onun yüzünden, markete sırf gazete için gitmiştim.”

“Boşver, ne yapacaksın. Ben okumuyorum artık, aptal yerine konulmaktan bıktım. Erik reçelinden verir misin? Ayrıca televizyon da seyretmiyorum.”

“Yani şimdi haberleşme araçlarına son bi’ emre kadar yasak koydum diyorsun. Kızım ben gazetemi okurum hem de keyifle, benimki o çakma polyannalardan değil.”

“Tamam tamam, sen istiyorsan oku. Yalnız o çok güvendiğin gazetenin de ne olacağı belli olmaz.”

“Yok artık.”

“Esra bak, tamam anladım üzülyorsun bütün olanlara yaşanan-

lara. Ama yıllardan sonra ilk defa yazlık evine geliyorsun. Bi' kararnamede ismin yazmadı. Kendi isteğınle emekli oldun. Kızın okudu, iyi meslek sahibi oldu. Evlendi. Herkesin gitmek için takla attığı Amerika'da. Dün konuş-tun hem de görüntülü. Özetle diyorum ki, yaşam istediklerini verdi sana, farkında olup keyfini sür be kadın. Hiç olmazsa burada. Sabahtan beri yüzün asık. Bi' türlü beceremedim suratının askısını kırmayı. Ama ben seni biliyorum gazete okumuyorum diyorsun ama tivitirin da başından ayrılmı-yorsun. Yeni yetmeler gibi. Ekran başı muhalifleri sizi."

"Öyle deme, gerçekte ne olup bittiğini öğrenecek başka yer mi var?"

"Öğren öğren sanki bi' b... Neyse sabah sabah benim ağzımı açacaksın. Tamam, sen gezin oralarda sonra da karga misali düşün dur. Düşünerek çözümler eylem gerek. Kimsenin poposunu kaldırıp bi' şey ya-pacağı yok. Onu da biliyoruz. En iyi yapabileceğin varsa bireysel olarak onları yap, mutlu olmaya çalış."

"Üniversitede okuyan gençlere yardım ediyorum biliyorsun. Olup olacağı bu."

"Tamam işte, ne güzel devam et. Onu bile yapmayanlar var."

"Kişisel gelişim piri gibisin, bir kitabın eksik o kadar. Fena olmazdı çok satan raflarında Damla Kılıç."

"Damarıma basacağın yeri nasıl da bilirsin. Hiç işim olmaz. Şöyle izah edeyim şekerim, senden farkım ne kendimin ne de başkalarının, olay-ların beni üzmesine izin veriyorum, o kadar. Hadi bakalım yeter. Sana da tavsiyem, yok canım kime söylüyorum... Boşver. Şimdi ben güzel bir kahve yapayım keyfimiz yerine gelsin."

Rüzgâr şiddetini arttırmış, gökyüzünü kalın kara battaniye gibi kaplayan bulutların hareketini hızlandırmıştı. Coşmuş dalgalar kayalıklar-da patlıyor, kıyıyı dövüyordu. Sahil terk edilmişti. Etraftaki evlerin balko-nunda, bahçesinde hareketlilik vardı. Çamaşırlıklarda, iplerde asılı olan renk renk havlular, mayolar yağacak yağmurdan korunmak için aceleyle toplanıyor, çocuklar içeri çağrılıyordu. Esra kahvaltılıkları tepsiye yerleşti-rip mutfığa taşıdı. Yukarı kattan telefon alarm sesi geliyordu.

"Damla senin telefonun mu bu?"

"Yok, benimki yanımda. Seninkidir."

"Hay Allah niye alarm kurmuşum ki. Hem de bu saatte."

Odasına çıktı. Komodinin üzerinde şarja bıraktığı telefonu aldı. Ekranda "Ece Amerika'ya gidiş 07 Temmuz 2017" yazıyordu.

"Bir yıl olmuş," derken yatağın kenarına ilişti.

Telefondaki anımsatıcı her baktığında flaş gibi patlıyor, her patla-masında da boğazındaki düğüm çözülüp gözlerinden sicim gibi inen yaş-

lara dönüşüyordu. Önce yavaş yavaş, sonra hiçkırıklarla ağlamaya başladı. Sesini duyan Damla koşarak yukarı çıktı.

“Ne oldu, kötü haber mi?”

Başını kaldırmadan telefonu Damla’ya uzattı.

“O bir şey, buymuş işte.”

“İnanamıyorum sana.”

“Ben de. O kadar mutlu olmuştum ki. Niye ağlıyorum böyle, bilmiyorum. Her şey tam istediğim gibiydi. Sadece benim değil, onun da.”
Hiçkırıkları konuşmasını engelliyor ama anlatmadan da duramıyordu.

“Çok mutlu bir tanem, dün ‘Yılbaşında on beş günlüğüne geliyoruz,’ dedi. Daha ne isterim ki. Tek kızın var, onun da uzaklara gitmesine nasıl izin veriyorsun diyenlere, ‘Onun hayatı, mutlu olsun yeter, uzak olsun ama mutlu olsun,’ dedim hep. Sen de biliyorsun.”

“Evet, hepsini biliyorum ama senin bilmediğin bi’ şey var. Daha doğrusu yapmadığın.”

“Ne?”

“Kızını yolcu ederken de ettikten sonra da bi’ damla yaş dökmedin.”

“Akli bende kalmasın istedim. Tuttum kendimi.”

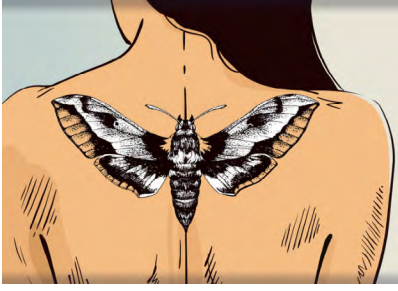
“Mantık abidesi kadın. Tuttun sonunda patladı işte. Zamanı büküp acını da telefonun hafızasına saklarsan olacağı bu. Sil onu çabuk. Geliyorum şimdi.”

Damla aşağıya indi. Ece’nin tüm fotoğraflarını toplayıp Esra’nın yanına geldi. Hepsini yatağın üzerine bıraktı.

“Sildin mi, sen bu hâlde yapamazsın, ver bana. Tamam oldu. Şimdi al bu fotoğrafları, ne söylemek istiyorsan dök içini, ağla, her şeyden önemlisi vedalaş kızınla, bi’ yıl sonra da olsa vedalaş. Kalkanlarını kaldır, senden kimse kaya gibi sağlam olmanı beklemiyor. Bu mendil kutusunu da al. Ben gidiyorum, gazete alıp hemen geleceğim. Bi’ şeye ihtiyacın olursa seslenirsin.”

Odadan çıkmadan arkadaşına baktı. Arada beyazların ışıldadığı kabarık kıvrık saçları darmadağın olmuş, gözünün önüne düşmüştü. Eli-ne aldığı bir çerçevenin camında damlalar birikiyorken kapıyı usulca çekti.

“Bunu atlatsın, diğerleri de çözülür. Sıkıntı, diğer sıkıntılarını da mayalandırır. Her şeye rağmen, yaşamak güzel, onu öğrenecek”, diye mırıldanarak, merdivenlerden indi.

Rüyası Ömrümüzün Tuğba Çelik

Arzu'ya

Arabada ben, annem ve babamdık. Üniversitenin yurduna beni yerleştirip döneceklerdi. Toy, hayalci ve hevesli ben, küçük bir şehirden koca metropole gidiyordum. Uzayıp giden sarı bozkırı, art arda kümelenmiş bulutları pencereden izliyor, daha önce hiç gitmediğim Ankara'yı düşünüyordum. Kozasından henüz çıkmış bir kelebecik, burnumun ucunda pırpırlanıyordu sanki.

Arabamızın tekerleği birden bozuk yolun çakıl taşlarına kapıldı. Savrulduk. Babamla ağır yaralıydık, annem hafif atlattı. Babamın iyileşmesi yıllar aldı. Ben birkaç kez ameliyat oldum. Sık sık rüyalarım arabadan savruluşumuz girer olmuştu; bir de burnumun ucunda uçuşan capcanlı bir kelebek.

Sırtımda derin bir yara izi kaldı. Ameliyat dikişlerim boynumdan kürek kemiklerime kadar iki parmak genişliğinde iniyordu. Ne zaman havuza gitsem arkadaşlarımdan biri yara izimi sorardı. Yurt odasında giyinip soyunmak dertti. Kimse görmesin istiyordum yarımı, aksi gibi hep ilgi odağı oluyordu.

Bir kontrol randevusunda doktorum Adil Bey yara izini kapatmak için dövme yaptırabileceğimi söyledi. Şaşır-dım. "Hastalarımız için birlikte çalıştığımız dövme ciyi, Barış'ı hastaneye çağırabilirim," deyince kabul ettim.

O güne dek dövme yaptırmak aklımdan bile geçmezdi. Motosikletliler, bar kapılarında kas gösterir gibi du-ranlar yaptırır sanırdım sadece. Bir de onların sevgilileri...

Dövmeci Barış, ‘Sırtındaki yarayı güzel bir şeye çevirelim’ deyince biraz düşündüm. Aklıma o yarıda kesilen yolculuk, bu şehre acı ve sabırla gelişim, kozasından henüz çıkmış o varlığa benzeyişim geldi. “Kelebek olsun,” dedim. Aslında dövmenin yarayı örtebileceğine inanmıyordum. Oysa her seansta daha da belirginleşen kelebek beni giderek sarıp sarmaladı. Yara izim görünmez oldu.

Bu şehre ilk gelişimde burnumun ucunda uçuşan, sonra rüyalarımda gördüğüm o pırpır, şimdi beni yeni bir hayata uçuracak olan kocaman bir kelebeğe dönmüştü.

Ayak İzi / Bellek, 2005

Alp Sime

Fotoğraf